

Examen AA

Audit & Assurance 2

DATUM: 22 juni 2018
TIJD: 13.30 uur - 15.30 uur

Belangrijke informatie:

- Dit examen bestaat uit 6 opgaven en kent in totaal 10 pagina's inclusief voorblad.
- Controleer of dit examen compleet is!
- Vermeld uw naam op het uitwerkingenpapier en nummer de pagina's.
- Lees de vragen eerst rustig door voordat u antwoord geeft.
- Schrijf duidelijk en gebruik uitsluitend een zwart- of blauw schrijvende pen (uitwerkingen in een andere kleur of met potlood worden niet beoordeeld)! Geef duidelijk aan welk antwoord bij welke vraag hoort.
- Motiveer steeds uw antwoord. Aan onvoldoende gemotiveerde antwoorden worden geen punten toegekend. (indien u verwijst naar regelgeving, vermeld het betreffende artikel en lid)
- Geef niet meer antwoorden dan er worden gevraagd. Als er bijvoorbeeld drie redenen worden gevraagd en u geeft er meer dan drie, dan worden alleen de eerste drie gegeven antwoorden beoordeeld.
- Bent u klaar met uw examen, lever uw examen inclusief uw uitwerkingen en kladpapier volledig in.

Hulpmiddelen:

- Toegestane hulpmiddelen:
 - HRA 2018 of 2017 (oudere versies op eigen risico)

Veel succes
toegewenst!

Opgave 1:	Maximum te behalen punten: 18
Opgave 2:	Maximaal te behalen punten: 30
Opgave 3:	Maximaal te behalen punten: 14
Opgave 4:	Maximaal te behalen punten: 14
Opgave 5:	Maximaal te behalen punten: 10
Opgave 6:	<u>Maximaal te behalen punten: 14</u>
Totaal	Maximaal te behalen punten: 100

Building Big Constructions B.V.

Bouwbedrijf “Building Big Constructions Holding B.V.” (hierna: “BBCoH”) is een in 1950 opgericht bouwbedrijf. BBCo is destijds opgestart door Rik Janssen en richtte zich voornamelijk op de woningbouw. Mede door een aantal slimme aankopen van gronden verspreid over Nederland (NL) en Curacao (CUR) is BBCoH het totaalpakket van grond met woningen gaan aanbieden.

Het bedrijf groeide snel door de enorme vraag naar woningen. Ondertussen is de bedrijfsvoering al twee maal overgenomen door een volgende generatie en uitgegroeid naar 200 medewerkers. Bert Janssen is op dit moment de DGA van BBCoH. Door een toenemende druk op de woningmarkt heeft BBCoH haar strategie van woningbouw verlegd naar de utiliteitsbouw.

Het organogram van BBCoH. is opgenomen in bijlage 1.

De centrale aansturing vindt plaats vanuit Enschede. BBCoH kent de volgende afdelingen:

- Automatisering
- Finance & Control
- Personeel

Automatisering

BBCoH werkt met een geavanceerd ERP pakket. Alle medewerkers hebben de beschikking over een telefoon en tablet. Hier kunnen zij onder andere uren in schrijven, werkbonden verwerken, plannings raadplegen, meerwerk-opdrachten initiëren en afgifte van en naar magazijn vastleggen.

Finance & Controlling (Hierna: F&C)

De afdeling F&C verzorgt de totale financiële administratie van alle BBCoH bedrijven met uitzondering van de werkmaatschappijen in Curaçao (daar wordt de financiële administratie zelfstandig gevoerd).

F&C genereert periodieke rapportages, waaronder:

- Wekelijkse specificatie met betrekking tot de stand van zaken per bouwproject en totaal;
- Maandelijks interne winst- en verliesrekening.

De controller van de holding voorziet de rapportages van uitgebreide analyses.

Personeel

De afdeling personeelszaken is onderverdeeld in HRM en salarisadministratie.

BBCo

Onder BBCo zijn de werkmaatschappijen ondergebracht. Elke werkmaatschappij staat onder leiding van een eigen directeur. De "Utility"-werkmaatschappijen alsmede de woningbouw hebben de volgende afdelingen:

- Planning en Calculatie (Bedrijfsbureau);
- Inkoop;
- Magazijn; en
- Uitvoering.

Projecten

De projecten bestaan voornamelijk uit projecten tegen vaste aanneemsommen en zijn allen in opdracht van derden. De opdrachten zijn utiliteitsbouwopdrachten, bijvoorbeeld gericht op de bouw van grote fabriekshallen en sport- en evenementenhallen.

Potentiële opdrachtgevers benaderen BBCo voor het opstellen van een bouwplan, het afgeven van een prijsindicatie en eventuele meerwerkopties. BBCo maakt dan ook de nodige kosten, voordat zij weten of zij de opdracht krijgen. Deze kosten activeert BBCo op het onderhanden project. De afdeling planning & calculatie maakt op basis van de specifieke wensen van de klant een planning, calculatie en de (technische) tekeningen.

Indien een potentiële koper daadwerkelijk besluit om met BBCo zaken te doen wordt de vaste aanneemsom bepaald en het contract getekend. De omvang van een utiliteitsbouwproject betreft miljoenen euro's.

In het contract zijn onder andere de volgende zaken opgenomen: De aanneemsom, de naar rato van de voortgang verschuldigde termijnbetalingen en garantiebepalingen. BBCo verstrekt garantie tot maximaal 5 jaar na oplevering.

De eerste betaling is een voorschotbetaling voor aanvang van de werkzaamheden, gevolgd door de in het contract vastgelegde overige termijnen. Opdrachtgevers weigeren de laatste jaren steeds vaker (een deel van) de in rekening gebrachte termijnen te betalen doordat zij niet tevreden zijn over de uitvoering of door eigen liquiditeitsproblemen.

De tijdsduur van een opdracht fluctueert aanzienlijk en is voornamelijk afhankelijk van de complexiteit, grootte en plaats waar wordt gebouwd. Gedurende het boekjaar heeft BBCo meerdere opdrachten tegelijkertijd lopen. Elke opdracht kent een eigen projectleider die verantwoordelijk is voor de uitvoering, dat wil zeggen voortgang en kwaliteit, alsmede de kosten van het project.

De planning (bedrijfsbureau) plant de bouwmedewerkers in op de diverse projecten. De medewerkers van BBCO zijn verplicht om dagelijks uren te schrijven door middel van de geïnstalleerde app "Enroll".

Het komt regelmatig voor dat opdrachtgevers aanpassingen willen op de overeenkomst (bouwbestek). Na overleg wordt op basis van een voorcalculatie een meerwerkcontract afgesloten.

Maandelijks vindt tussen de projectleiders en directie een projectoverleg plaats. Tijdens dit overleg worden de resultaten van de projecten, alsmede mogelijke bijsturingsacties besproken. De projectleider stelt naar aanleiding van dit overleg een besluitenlijst op.

Inkopen & Magazijn

Inkopen worden verricht bij vaste leveranciers. De specifieke project inkopen worden hoofdzakelijk just-in-time op het project afgeleverd. In de contractvoorwaarden zijn minimum afnamehoeveelheden afgesproken. Bij het niet behalen van deze afnamehoeveelheden ontvangt BBCo een boete.

Het magazijn betreft dan ook een open magazijn met hoofdzakelijk "grijp-voorraden" (cement, schroeven, kleding, gereedschap etc.). De omvang van deze grijp-voorraden is niet materieel.

Vragen

Vraag 1

Vraag 1a (3 x 3 punten)

Noem drie inherente risico's die de accountant onderkent bij de accountantscontrole van de jaarrekening van BBCoH. De te noemen inherente risico's moeten voldoen aan de volgende eisen:

- De inherente risico's moeten worden verspreid over de verschillende posten/processen (per post/proces maximaal 1 inherent risico);
- Bij elk van de genoemde inherente risico's moet worden aangegeven welke afwijking kan ontstaan in de jaarrekening.
- Uit het antwoord moet blijken op welke post(en) of toelichting(en) in de jaarrekening het risico betrekking heeft.

Vraag 1b (3 x 2 punten)

Noem bij elk van de genoemde inherente risico's twee interne beheersingsmaatregelen, die het inherente risico mitigeren. Varieer in de geformuleerde interne beheersmaatregelen (dus niet bij elk geformuleerd risico dezelfde interne beheersmaatregelen benoemen).

Vraag 1c (3 punten)

Geef voor één risico uit vraag 1a gemotiveerd aan waarom het een significant risico is.

Vraag 1a			Vraag 1b	Vraag 1c
Casus	Het risico is... 2 pt per item	Met als gevolg... 1 pt per item	Dit risico is te ondervangen door.... 2 pt per item	
BBCoH voert verschillende projecten tegelijkertijd uit met andere resultaatverwachtingen. Verschillende projecten, vaste aanneemsom , verliezen, Verschuiven tussen projecten	<p>Het risico is dat verschuiving van kosten en opbrengsten tussen de projecten plaatsvindt, waardoor winstneming bijvoorbeeld te laag wordt verantwoord, alsmede de verliesvoorzieningen op andere projecten.</p> <p>** Risico kan op verschillende manieren worden uitgewerkt. Ter beoordeling aan docent.</p>	<p>Onjuiste waardering OHP (ontoereikende verliesvoorziening, onvolledige winstneming)</p> <p>Juistheid kosten en volledigheid projectopbrengsten</p> <p>** Afhankelijk van omschreven risico heeft dit tevens gevolgen. Ter beoordeling aan docent.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Verantwoordelijk stellen van projectleiders per project - Autorisatie van kosten (uren, materiaal) door projectleiders gevolgd door een directe interface in de financiële administratie - Leggen van (geautomatiseerde) verbandscontroles tussen: Inkoop op project = ontvangst op project = kosten op project (hetzelfde voor uren vanuit planning en het schrijven van deze uren) 	<p>Met opzet schuiven van projectresultaten om daarmee een voordeel te behalen betreft een frauderisico en derhalve een significant risico.</p> <p>315 par 28 sub a</p>
Medewerkers schrijven dagelijks uren in de Enroll app.	Het risico is dat meer uren worden verantwoord op projecten dan dat er daadwerkelijk gemaakt zijn.	<p>Een onjuiste OHP-positie (waardering)</p> <p>Juistheid projectkosten</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Autorisatie van uren door projectleiders - Directe interface vanuit geschreven uren met projectadministratie (aanpassingen zijn niet mogelijk) - Analyse geplande uren (per medewerker en totaal) versus verantwoorde uren - Medewerkers welke niet ingepland staan op het project kunnen geen uren 	<p>Met opzet hoger verantwoord van om daarmee een voordeel te behalen? betreft een frauderisico en derhalve een significant risico.</p> <p>315 par 28 sub a</p>

			verantwoorden op desbetreffend project (Application control)	
Boete niet behalen afname	Het risico is dat BBCo niet aan haar afnamehoeveelheden kan voldoen (verlieslatend contract) en daarvoor een boete ontvangt, die zij niet als zodanig verantwoordt.	Een onvolledige verplichting ten aanzien van de boete Volledigheid schulden	<ul style="list-style-type: none"> - Controletechnische functiescheiding tussen afsluiten contract – autorisatie inkoop – bijwerken positieadministratie o.b.v. werkelijke afname/factuur-balansreservering boete. - Bijhouden van een positieadministratie in het contractenbestand - Ingebouwde (application control) rekenformule tussen contractverplichting en al dan niet ontvangen van boete (incl. bedrag). 	Met opzet manipuleren van de boetes betreft een frauderisico en derhalve een significant risico. 315 par 28 sub a
Debiteuren	Het komt regelmatig voor dat klanten achteraf weigeren (een deel van) de in rekening gebrachte termijn te betalen doordat de klant niet tevreden is over het werk of door eigen liquiditeitsproblemen.	Het risico is dat de post debiteuren te hoog is verantwoord (voorziening ontoereikend). Juistheid waardering debiteuren + volledigheid voorziening dubieuze debiteuren	<ul style="list-style-type: none"> - Directierichtlijnen met betrekking tot het verrichten van kredietwaardigheidsonderzoek van opdrachtgevers voor het afsluiten van contracten met opdrachtgevers. - Afdeling inning (Finance & Control) zorgt voor tijdige reactie op late betaling (incassobeleid) - Uitvoeren periodieke ouderdomsanalyse (Control) 	Geen significant risico

<p>Aanzienlijke kosten geactiveerd terwijl bekend is dat het project niet is gegund.</p>	<p>Dat projectkosten zijn verantwoord waarvan bekend is dat deze niet worden gegund.</p>	<p>Een onjuiste onderhanden projecten verantwoording (te hoge waardering). Juistheid verliesneming (kosten)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Periodieke gesprekken met projectleiders / verkoop (ontvangen / afgewezen offertes) - Directe interface: Afgewezen offertes/opdrachten = afboeking projectkosten OHP 	<p>Met opzet niet verantwoord van afgewezen opdracht om daarmee een voordeel te behalen? Te positief beeld scheppen (te hoge resultaten) betreft een frauderisico en derhalve een significant risico.</p> <p>315 par 28 sub a</p>
<p>BBCo is sterk geautomatiseerd en werkt met een ERP Pakket.</p>	<p>Het risico is dat geautomatiseerde interfaces data niet juist/volledig verwerken.</p>	<p>Met als gevolg een onjuiste en/of onvolledige verantwoording van de jaarrekening in het geheel.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Functiescheiding tussen gebruiker, systeembeheer en softwareontwikkeling. - Back-up/recovery procedures - Change managementprocedures 	<p>Afhankelijk van uitleg wel / niet.</p>
<p>Het komt regelmatig voor dat meerwerk ontstaat door aanpassingen in de overeenkomst (bouwbestek)</p>	<p>Het risico is dat deze extra werkzaamheden niet als zodanig worden verantwoord (maar als onderdeel van de reguliere werkzaamheden), waardoor opbrengsten uit meerwerk buiten de verantwoording worden gehouden</p>	<p>Met als gevolg een onvolledige opbrengstenverantwoording</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Richtlijnen met betrekking tot het uitvoeren van meerwerk (dus: eerst getekend contract voordat medewerkers een werkbond krijgen en daarop uren/kosten kunnen verantwoorden) - Analyse voor- en nacalculatie per project 	<p>Met opzet niet verantwoord en van meerwerk opdracht om daarmee een voordeel te behalen betreft een frauderisico en derhalve een significant risico.</p> <p>315 par 28 sub a</p>

BBCo verstrekt tevens garantie tot maximaal 5 jaar na oplevering (afhankelijk van de soort gebrekestelling).	Het risico is dat garantieclaims als kosten worden genomen en niet ten laste van de garantievoorziening worden gebracht.	Met als gevolg een onvolledige garantievoorziening. Juistheid kosten.	<ul style="list-style-type: none"> - Separate registratie van garantieclaims - Directe interface tussen toegekende garantieclaims en verwerking in de financiële administratie 	garantievoorziening
Niet goed rekenen: Magazijn aangezien expliciet wordt vermeld dat de omvang niet materieel is.				
Opmerking: Meerdere antwoorden zijn mogelijk en ter beoordeling aan de docent. Stel vast of de student de vragen correct beantwoordt en verstrek of weergegeven normering de punten.				

Vraag 2

Werk het controleprogramma uit voor de controle van onderhanden projecten voor de volgende onderdelen:

- Controledoelstellingen (Noem 3 doelstellingen);
- Organisatiebeoordeling;
Maak hierbij onderscheid tussen:
 - o General IT controls (noem 4 controls);
 - o Application IT controls (noem 4 controls); en
 - o Overige handmatige controls (noem 4 controls)
- Cijferbeoordeling (Noem er 4);
- Verbandscontroles (Noem er 3); en
- Detailcontroles (Noem er 4).

Controleplan Onderhanden projecten	
Controledoelstelling <u>(max 3 punten)</u>	De accountant controleert de onderhanden projecten op: <ul style="list-style-type: none"> - Bestaan van de projecten (1 punt) - Juistheid van de geactiveerde kosten (uren, materiaal) (1 punt) - Waardering van de projecten (POC) (1 punt) - Toereikendheid van de verliesvoorziening (1 punt)

	<ul style="list-style-type: none"> - Volledigheid vooruitgefactureerde termijnen (1 punt)
<p>Organisatiebeoordeling (max 10 punten)</p>	<p>De accountant onderzoekt opzet en bestaan van de relevante beheersingsmaatregelen rond het omzetproces, vooral (1 punt):</p> <p>General IT Controls (max 2 punten)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Logische toegangsbeveiliging / competentietabel; De accountant stelt vast of sprake is van een logische toegangsbeveiliging (gebruikersnaam + wachtwoord) en in hoeverre deze werken (0,5 punt) - Change management; De accountant stelt vast of change management (testomgeving vs productieomgeving, regelmatige updates) procedures aanwezig zijn en in hoeverre deze werken (0,5 punt) - Backup / recovery; De accountant stelt vast of backup- en recovery procedures aanwezig zijn en in hoeverre deze werken (dagelijkse back up, maandelijks testen van werking) (0,5 punt) - Antivirus / firewalls; De accountant stelt vast of sprake is van antivirussen/firewalls en in hoeverre deze werken ter bescherming van de data (0,5 punt) - Functiescheiding tussen gebruiker, systeembeheer en softwareontwikkeling; De accountant stelt vast of sprake is van functiescheiding tussen gebruiker, systeembeheer en softwareontwikkeling) (0,5 punt) <p>Application IT Controls (max 4 punten)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Directe interface tussen uren: Aantal geautoriseerde uren volgens urenregistratie er project * kostprijs volgens tarieventabel = activering op project volgens financiële administratie (1 punt) - Autorisatie (via app) van verantwoorde uren medewerker door projectleider middels automatische meldingen per dag over nog te schrijven en/of autoriseren uren (1 punt)

	<ul style="list-style-type: none"> - Niet geautoriseerde uren worden niet verantwoord (1 punt) - Medewerkers kunnen geen uren op project schrijven indien zij hiervoor niet gepland staan - Materialen kunnen niet op project worden verantwoord als hier geen match is met de geautomatiseerde werkbbon (1 punt) - Afsluiten contracten / meerwerk middels autorisatie door bevoegd persoon op basis van achterliggende bevoegdhedentabel (1 punt) - Geautomatiseerde melding bij (potentieel) verlies/winst agv afwijking per fase (1 punt) <p>Overige handmatige controls (max 3 punten)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Controle technische functiescheiding tussen contractbeheer - planning – inkoop - projectleiders - uitvoering bouw– administratie (1 punt) - Periodiek projectleidersoverleg mbt voortgang en bespreking verschillenanalyses (1 punt) - Richtlijnen met betrekking tot opstellen voor- en nacalculatie per project (1 punt) - Richtlijnen met betrekking tot winstneming en verliesvoorziening per project (1 punt)
<p>Cijferbeoordeling (max 5 punten)</p> <ul style="list-style-type: none"> - 1 punt voor standaardzin - 1 punt per juist item 	<p>Nadat de accountant de cijfers heeft aangesloten met de financiële administratie beoordeelt hij de volgende ontwikkelingen en verhoudingen, mede in relatie tot de begroting en de cijfers voorgaande (1 punt):</p> <ul style="list-style-type: none"> - OHP stand (1 punt) - Bestede kosten (arbeid, materiaal) per project - Omvang gefactureerde termijnen per project (mate van voorfinanciering?) (1 punt) - Verschillen per kostensoort per project - Omvang meerwerk totaal en per project (1 punt) - Omvang genomen POC en totale POC per project (1 punt) - Omvang verwachte verliezen (1 punt) - Resultaat afgesloten projecten irt verwacht

	<p style="text-align: center;">resultaat (1 punt)</p> <p>De uitkomsten van de cijferanalyse zijn mede richtinggevend voor de overige gegevensgerichte controlehandelingen.</p>
<p>Verbandscontroles (max 4 punten)</p> <ul style="list-style-type: none"> - 1 punt voor standaardzin - 1 punt per juist item 	<p>De accountant stelt vast dat intern de volgende vbc 's zijn gelegd en herhaalt daar enkele van, gespreid over de controleperiode, mede ter toetsing van de interne beheersing (1 punt):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Aanneemsom contractenbesten = aanneemsom projectadministratie (1 punt) - Aantal geautoriseerde uren = opboeking aantal uren * tarief onderhanden projecten (1 punt) - Bestelling van goederen = ontvangst van goederen op project = opboeking OHP (1 punt) - Aantal opdrachten geautoriseerd meewerk = Facturering = verkooptarief desbetreffende uren + materiaal (1 punt) - Jobtime, shoptime, paid time (1 punt)
<p>Detailcontroles (max 8 punten)</p> <ul style="list-style-type: none"> - 2 punten per item 	<p>De accountant voert detailcontroles uit op:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Betrouwbaarheid inschatting: Retrospective review (2 punten) - Signaallijsten afwijkingen bovenstaande verbandscontroles en hiervoor (2 punten): <ul style="list-style-type: none"> o Aantal x terug naar autorisatie uren o Aantal x terug naar omvang contract - Vaststellen van autorisatie contracten, meerwerk, voorcalculatie, nacalculatie (2 punten) - Kennisnemen van besluitenlijsten, notulen van voortgangs/projectleidersgesprekken ter indicatie van mogelijke winsten/verliezen in projecten (2 punten) - Neemt kennis van periodieke rapportages van F&C en de intern opgestelde (uitgebreide) analyses - Bezoek ter plaatse tbv vaststellen voortgang, aanwezigheid bouw materiaal, medewerkers (2 punten) - Detailcontrole op uren en materialen adhv werkbonnen/orders (zijn de juiste kosten op het juiste project geboekt) (2 punten)

Gegeven:

Bungalowverhuur CUR is een in 2016 geopend bungalowpark op Curaçao. De DGA van BBCO Holding zag hier grote vraag ontstaan en zag hier kansen voor de verhuur van luxe bungalows in het duurdere segment. De bungalows zijn allen gebouwd op eigen gronden door eigen ingevlogen personeel met ingehuurde machines.

Vraag 3

Werk het controleprogramma voor de controle van Bungalowverhuur CUR uit.

Beschrijf daarbij de volgende onderdelen:

- Controledoelstellingen (Noem 2 doelstellingen);
- Cijferbeoordeling (Noem er 3)
- Detailcontroles (Noem er 4).

Controleplan Bungalowverhuur CUR	
<p>Controledoelstelling <u>(max 2 punten)</u></p> <ul style="list-style-type: none">- 1 punt per item	<p>De accountant controleert de omzet op:</p> <ul style="list-style-type: none">- Bestaan (1 punt) / Waardering (1 punt) / Rechten en verplichtingen (1 punt) van de gebouwen en terreinen.- Volledigheidsaspect (1 punt) ten aanzien van de verhuuropbrengst- Presentatie en (toereikende) toelichting (1 punt; mag ook aan het eind van het cp)
<p>Cijferbeoordeling <u>Max 4 punten</u></p> <ul style="list-style-type: none">- 1 punt voor standaardzin- 1 punt per juist	<p>Nadat de accountant de cijfers heeft aangesloten met de financiële administratie beoordeelt hij de volgende ontwikkelingen en verhoudingen, mede in relatie tot de begroting en de cijfers voorgaande jaren (1 punt):</p>

<p>item</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Investerings (1 punt) - Desinvesteringen (1 punt) - Afschrijvingen in relatie tot totale activa (1 punt). - Leegstand - Onderhoudskosten i.r.t. activa en investeringen (1 punt). <p>De uitkomsten van de cijferanalyse zijn mede richtinggevend voor de overige gegevensgerichte controlehandelingen.</p>
<p>Detailcontroles (max 8 punten)</p> <p>-</p>	<p>De accountant voert detailcontroles uit op:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Aansluiting cijfers en waarderingsgrondslagen op in de jaarrekening opgenomen waarderingsgrondslagen (1 punt). - Ten aanzien van de waardering stelt de accountant de juistheid vast a.d.h.v. recente taxatierapporten of WOZ waardes (2 punten). - Voor alle mutaties op grond stelt de accountant het eigendom vast door aansluiting te zoeken met de data van het kadaster (2 punten). - Aansluiting verloopoverzicht op balanspost (2 punten). - Voor de grootste investeringen stelt de accountant de aansluiting vast a.d.h.v. een detailcontrole op facturen en opboeking activa in uitvoering. Ook stelt de accountant de aansluiting met de investeringsbegroting vast (2 punten). - Voor de grootste desinvesteringen wordt vastgesteld dat de activa daadwerkelijk buiten gebruik zijn gesteld dan wel vervangen / gerenoveerd, inclusief aansluiting met geldbeweging (2 punten). - Middels een deelwaarneming wordt vastgesteld dat geen onderhoudskosten als investering zijn verantwoord (2 punten). - Sollpositie verhuuropbrengsten vaststellen door: (Capaciteit – leegstand) * verhuurprijs Uitkomst vergelijken met de verantwoorde verhuuropbrengsten in de jaarrekening/het grootboek (2 punten).

	<ul style="list-style-type: none"> - Uitvoeren van een leegstandscontrole (2 punten). - Middels een deelwaarneming aansluiting activa met verhuurbestand vaststellen (2 punten). - Voor de grootste investeringen wordt de tijdige ingebruikname vastgesteld (2 punten).
--	--

Gegeven:

Medio 2017 zijn per werkmaatschappij magazijnen geopend voor de opslag van relatief dure voorraden van grote omvang (zoals zonnepanelen, warmtepompen, natuursteen etc). Het opslaan van deze voorraden op locatie bleek niet langer veilig te zijn vanwege diefstal van diverse voorraden.

Eind 2017 heeft BBCoH te maken met diverse langdurige ziektegevallen binnen de afdeling F&C. Hierdoor is vergeten om de voorraden van de diverse magazijnen per 31 december 2017 te inventariseren.

Vraag 4

Wat zijn de consequenties voor de af te geven controleverklaring naar aanleiding van het feit dat op 31 december 2017 geen inventarisatie heeft plaatsgevonden ?

Werk onderstaande aspecten uit en verwijst naar relevante COS artikelen:

- Nader onderzoek, met beschrijving van de werkzaamheden; en/of
- Deze bevinding materieel zou kunnen zijn voor de controleverklaring bij de jaarrekening van BBCoH; en
- Wat de gevolgen zouden kunnen zijn voor de controleverklaring inclusief de verplichte bewoordingen.

Antwoord:

COS 501, lid 4 "indien de voorraad van materieel belang is voor de financiële overzichten dient de accountant voldoende en geschikte controle-informatie te verkrijgen met betrekking tot het bestaan en de conditie van de voorraad door:

- Het bijwonen van de fysieke voorraadopname, tenzij dit praktisch onuitvoerbaar is, teneinde:
 - De instructies en procedures van het management voor het vastleggen en beheersen van de resultaten van de fysieke voorraadopname van de entiteit te evalueren
 - De uitvoering van de voorraadopnameprocedures van het management bij te wonen;
 - De voorraad te inspecteren;
 - Tellingen ter toetsing uit te voeren; en
- Controlewerkzaamheden uit te voeren met betrekking tot definitieve voorraadregistraties van de entiteit om te bepalen of zij een accurate weergave zijn van de werkelijke resultaten van de voorraadopname.
- Controlewerkzaamheden uit te voeren met betrekking tot de definitieve voorraadregistraties van de entiteit om te bepalen of zij een accurate weergave zijn van de werkelijke resultaten van de voorraadopname.”

(2 punten voor verwijzing juiste artikel)

Vraag is: In hoeverre is hier sprake van materiele voorraad voor de groepsjaarrekening **(1 punt)**. In dit geval gaat het om behoorlijk oplopende voorraden op meerdere locaties, waardoor het aannemelijk is dat de cumulatieve omvang om een materiele omvang gaat **(1 punt)**.

Alternatieven die vanuit de COS 501 worden geboden in een dergelijke situatie zijn:

- COS 501 lid 5 “Indien de fysieke voorraadopname wordt uitgevoerd op een andere datum dan de datum van de financiële overzichten, dient de accountant, in aanvulling op de werkzaamheden die zijn vereist op grond van paragraaf 4., controlewerkzaamheden uit te voeren om controle-informatie te verkrijgen over de vraag of voorraadwijzigingen tussen de opnamedatum en de datum van de financiële overzichten naar behoren zijn vastgelegd.” **(1 punten)**

Hier zit de nodige ruimte voor de accountant; deze kan namelijk na balansdatum de fysieke voorraadopname laten uitvoeren en vervolgens door middel van een afloopcontrole op projectniveau vaststellen of de voorraad daadwerkelijk is ingeboekt op een project. Van de tussentijds ontvangen voorraden per teldatum kan de accountant vaststellen of deze na balansdatum zijn ontvangen door middel van de digitale ontvangstautorisatie. **(2 punten)**

Indien het de accountant lukt om voldoende en geschikte controle-informatie te verkrijgen over het bestaan en de conditie van de voorraad (en zich geen andere bevindingen hebben voorgedaan) kan deze op basis van COS 700 **(1 punt)** een goedkeurende controleverklaring **(1 punt)** afgeven, waarbij één van de volgende bewoordingen wordt gebruikt **1 punt voor bewoording)**:

- Naar ons oordeel vormen de bijgevoegde financiële overzichten in alle van materieel belang zijnde opzichten **een getrouwe weergave...**
- Naar ons oordeel geven de bijgevoegde financiële overzichten en **getrouw beeld van...**

Indien het de accountant niet lukt om voldoende controle informatie te verkrijgen is sprake van een onzekerheid in controle van materieel belang. Geen sprake van diepgaand belang i.v.m. de grote van de lopende projecten en de omvang van de andere entiteiten binnen de totale BBCoH groep. **(2 punten)**

De accountant zal een controleverklaring met beperking afgeven **(1 punt)**, met de verplichte bewoordingen: "uitgezonderd de mogelijke gevolgen van de aangelegenheid.." **(1 punt)**

Gegeven:

Bert Janssen (DGA) is zeer trots op het geopende bungalowpark in Curaçao en laat dit nadrukkelijk blijken tijdens verjaardagsfeesten van directe familieleden. Het duurde dan ook niet lang voor de eerste familieleden vertrokken voor vakantie naar het bungalowpark op Curaçao. Tevens hebben diverse naaste familieleden aan Bert laten weten dat zij geïnteresseerd zijn in de aanschaf van één of meerdere bungalows.

Vraag 5

Welke werkzaamheden voert de accountant uit tijdens zijn controle ten aanzien van verbonden partijen?

Verwijs bij de uitwerking naar relevante COS artikelen.

Antwoord:

(maximaal 10 punten)

In het jaarrapport moeten materiële transacties tussen verbonden partijen worden toegelicht.

De accountant zal dan ook op basis van COS 550 Verbonden partijen gedurende diverse momenten van zijn controle aandacht schenken aan de risico's en transacties met verbonden partijen. **(1 punt)**

Werkzaamheden die hij zal verrichten betreffen onder andere (lid 22):

- Bespreken van het desbetreffende risico met de leden van het opdrachtteam, zodat kan worden overwogen of de financiële overzichten vatbaar zijn voor een afwijking van materieel belang als gevolg van fraude / fouten uit hoofde

van transacties met verbonden partijen. Genoemd gegeven zal risico verhogend effect hebben. **(2 punten)**

- De accountant zal het management om inlichtingen verzoeken inzake de identiteit van verbonden partijen van de entiteit, de aard van de relaties tussen de entiteit en deze verbonden partijen en de vraag of de entiteit transacties is aangegaan met verbonden partijen **(2 punten)**.
- Passende gegevensgerichte controles in verband met deze verbonden partijen, zoals **(maximaal 4 punten)**:
 - o Verzoeken om inlichtingen bij juridische adviseurs, consultants, belangrijke agenten **(2 punten)**
 - o Analyseren van de administratieve vastleggingen op de mogelijke transacties met de aangewezen verboden partijen **(2 punten)**
 - o Verifiëren van de voorwaarden van de nieuw aangewezen transacties met verbonden partijen en evalueren van deze transacties. (A36) **(2 punten)**
- Opnieuw het risico te overwegen dat andere verbonden partijen of andere transacties met partijen bestaan die niet eerder zijn geïdentificeerd **(1 punt)**
- Vaststellen in hoeverre het jaarrapport voldoet aan de toelichting rondom de verbonden partijen en nagaan in hoeverre sprake is van het eventueel opzettelijk niet- toelichten **(2 punten)**.
- Schriftelijke bevestiging opvragen (par 26)

Gegeven:

De entiteiten Utility Arnhem, Utility Breda, Utility Enschede, Woningbouw en Grondposities van BBCoH waren de afgelopen jaren als “klein” aan te merken en daardoor niet controleplichtig. YesSolve! accountants stelde de afgelopen 5 jaar voor deze entiteiten het jaarrapport op.

Het opstellen van de jaarrapporten bestond hierbij uit het inlezen van de saldibalans en boeken van diverse journaalposten (bijvoorbeeld ten aanzien van de resultaatsverwachtingen binnen het OHP en diverse herrubriceringen).

Echter door een exponentiele groei van omzet de afgelopen twee jaar zijn de entiteiten Utility Arnhem, Breda en Enschede controleplichtig geworden.

BBCoH heeft aan de accountant van YesSolve! gevraagd of hij conform afgelopen jaren de jaarrekening wil opstellen en daarnaast wil voorzien van een controleverklaring*.

Het geconsolideerde jaarrapport van BBCoH werd de afgelopen jaren door

Specialized Audit gecontroleerd en voorzien van een controleverklaring.

* Zowel BBCoH als BBCo willen geen aansprakelijkheidsstelling afgeven, waardoor geen gebruik gemaakt kan worden van de consolidatievrijstelling.

Vraag 6

Mag YesSolve! Accountants ingaan op het verzoek om de jaarrapporten van Utility Anrhem, Breda en Enschede te controleren?

Betrek in uw antwoord het toetsingskader zoals wordt gehanteerd in de VGBA/ViO: Houd daarbij de volgende stappen aan:

- Beoordelen situatie;
- Geldende fundamentele beginselen en/of onafhankelijkheid;
- Relevante bedreigingen;
- Evaluatie;
- Waarborgen;
- Conclusie; en
- Overige aangelegenheden

Antwoord:

Beoordelen situatie

Yessolve! Stelde voorheen de jaarrapporten voor een aantal entiteiten van BBCO op en wordt nu tevens gevraagd voor de controle van deze jaarrapporten (dus voor zowel samenstel- als controlediensten)

(1 punt)

Geldende fundamentele beginselen;

Als gevolg hiervan komt de fundamentele beginselen objectiviteit en professionaliteit in gevaar **(1 punt)**.

In hoeverre zal een objectieve, redelijke en geïnformeerde derde namelijk nog van mening zijn dat de accountant objectief handelt **(1 punt)**.

Relevante bedreigingen;

Een bedreiging u/v zelftoetsing **(1 punt)** ontstaat, doordat Yessolve! zowel het jaarrapport samenstelt als controleert. Een mogelijke andere bedreiging zou eigen belang en intimidatie kunnen zijn (bedreigen met het verliezen van de opdracht voor het opstellen van alle jaarrapporten).

Evaluatie;

De vraag die zich hier voor doet is in hoeverre de non-Assurance dienst (samenstellen van het jaarrapport) van materiële invloed is op het Assurance-object (het jaarrapport), aldus artikel 19 van de VIO **(1 punt)**. Artikel 20 gaat hierop verder in en stelt tevens dat het verboden is om een Assurance-opdracht uit te voeren bij een verantwoordelijke entiteit, niet zijnde een OB, als de accountantseenheid of een

ander onderdeel van het netwerk aan die entiteit een non-assurancedienst verleent of heeft verleend die van materiële invloed is op het assurance-object en **(1 punt)**..:

- A) Subjectief of niet routine matig is;
- B) Een verwerkingswijze in het Assurance-object tot gevolg heeft waarvan het Assurance team betwijfelt of de ze verwerkingswijze passend is; of
- C) Leidt tot een bedreiging uit hoofde van belangenbehartiging.

Het eerste lid is niet van toepassing als:

- A) Voldaan wordt aan de voorwaarden , bedoeld in artikel 3, zevende lid, onderdelen a en b, of artikel 4; en
- B) Een maatregel is of wordt genomen die de onafhankelijke uitvoering waarborgt.

Als we naar deze voorwaarden kijken, alsmede de toelichting op artikel 19 nader analyseren (wanneer is sprake van een materiële invloed) stelt artikel 19 dat “sprake is van materiële invloed als de non-assurancedienst resulteert in het assurance-object zelf”, in dit geval het jaarrapport **(2 punten)**. En daarmee van niet te verwaarlozen betekenis.

Waarborgen

Hetzelfde artikel (Toelichting bij artikel 19) stelt dat in de situatie van materiële invloed minimaal maatregelen getroffen moeten worden waarmee de bedreiging van het risico op zelftoetsing worden weggenomen.

Hierbij kan worden gedacht aan **(max 2 punten)**:

- Gescheiden opdrachtteams onder leiding van verschillende eindverantwoordelijke professionals voor de (administratieve) dienstverlening en het uitvoeren van de assurance opdracht **(1 punten)**
- Uitvoeren van opdrachtgerichte kwaliteitsbeoordelingen (OKB) met specifieke aandacht voor de risico's die voortkomen uit de bedreiging. **(1 punten)**
- Overleg met de onafhankelijkheidsfunctionaris die binnen de accountantseenheid belast is met onafhankelijkheidsvraagstukken **(1 punten)**.

De eerste maatregelen lijkt voor de hand te liggen aangezien daarmee de onafhankelijkheid en dus het fundamentele beginsel de objectiviteit het beste geborgd wordt in de ogen van de objectieve, redelijke en geïnformeerde derde en voldoet daarmee aan artikel 19 **(1 punt)**.

Conclusie

Op het moment dat de onafhankelijke uitvoering en daarmee het fundamentele beginsel objectiviteit door middel van bovenstaande maatregelen wordt geborgd, kan Yessolve! de opdracht tot de controle van de jaarrapporten accepteren **(2 punten)**.

Overige aangelegenheden

De accountant zal controledocumentatie opnemen in het dossier van zijn overwegingen en genomen maatregelen **(1 punt)**.

Einde van het tentamen

Bijlage 1: Organogram BBCo Holding BV

